

ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИМЕРЕН ТЕСТ ПО ЕТИКА

1.Какво представлява етиката?

- А.Етиката е част от естествените науки
 - Б. Етиката изучава човешките нрави
 - В.Етиката е теория на морала
 - Г. Етиката изучава правата на човека
 - Д. Етиката е етикеция
- Отг. В /стр. 17/

2.Кои са основните раздели на етиката?

- 1. Науката за морала
- 2. Афористичната етика
- 3. Етиката на Аз-а
- 4. Етиката към Другия
- 5. Етиката на смисъла

Отговори:

- А. 1+2+3
 - Б. 2+3+4
 - В.1+2+3+4
 - Г. 2+3+4+5
 - Д. 1+3+4+5
- Отг. Д /стр. 8/

3.Кои са дяловете на практическата философия?

Отговори:

- А. Етика и естетика
 - Б. Етика и право
 - В. Етика и политика
 - Г. Етика и морал
 - Д. Етика и критика
- Отг. Б /стр. 11/

4.Коя е тази сфера, в която човек сам решава какъв да бъде и кои да бъдат правилата на неговия живот?

Отговори:

- А. Философията
 - Б. Традициите
 - В. Личната
 - Г. Практическата
 - Д. Обществената
- Отг. Г /стр. 11/

5. Кои от посочените категории са основни в етиката?

Отговори:

- А. Добро и зло
 - Б. Нравственост и безнравственост
 - В. Справедливост и измама
 - Г. Достойнство и раболепие
 - Д. Великодушие и отмъстителност
- Отг. Б /стр. 7/

6. Какво представляват ценностите?

Отговори:

- А. Ценностите са откритост на душата
 - Б. Ценностите са благородство по биография
 - В. Ценностите са важните неща в ежедневието
 - Г. Ценностите са смислите на дължимото
 - Д. Ценностите са само интуиция
- Отг. Г /стр. 22/

7. Какви видове справедливост познавате?

- 1. Балансирана
- 2. Уравнителна
- 3. Благородна
- 4. Разпределителна
- 5. Дискретна

Отговори:

- А. 1+2
 - Б. 1+3
 - В. 2+3
 - Г. 2+4
 - Д. 2+5
- Отг. Г /стр. 21/

8. Кои от посочените качества са характерни за доблестния човек?

- 1. Смелост
- 2. Аристократизъм
- 3. Достойнство
- 4. Сила

Отговори:

- А. 1+2+3+4
 - Б. 1+2+3
 - В. 1+3+4
 - Г. 2+3+4
 - Д. 2+4
- Отг. В /стр. 45/

9.Как да търсим и как да намерим точната мяра при култивиране на достойнството си?

- 1. В благоразумието

2. В мъдростта
3. В грижата за тялото
4. В грижата за природата

Отговори:

- А. 1+2+3
- Б. 2+3+4
- В. 3+4
- Г. 1+3
- Д. 1+2

Отг. Д /стр. 51/

10. Кои от посочените форми на поведение пречат да се постигне равновесие между грижата за душата и грижата за тялото?

1. Пиянството
2. Дрогата
3. Чревоугодничеството
4. Пушенето
5. Вещоманията

Отговори: А. 1+2+3+4

- Б. 2+3+4
- В. 2+3
- Г. 3+4+5
- Д. 2+3+4+5

Отг. А /стр. 53/

11. В какво се проявява уважението към Другия?

1. В уважението към чувствата на Другия
2. В откровеността
3. В състраданието
4. В милосърдието

Отговори:

- А. 1+2+3
- Б. 2+3+4
- В. 1+4
- Г. 1+3
- Д. 1+3+4

Отг. Д /стр. 71/

12. Кои са характеристиките на истинското приятелство?

1. Приятелите опитват да извлекат полза един от друг
2. Приятелството ни възвисява над рутинното ежедневие
3. Приятелството е безкористно по характер
4. Съвместните дейности се преживяват позитивно

Отговори:

- А. само 1
- Б. само 3
- В. 2+3
- Г. 3+4
- Д. 2+3+4

Отг. Д /стр. 78/

13. Кое според Вас е най-голямото предизвикателство пред приятелството?

Отговори:

- А. Използването на другите като средство
- Б. Принудителността
- В. Лъжата в отношенията
- Г. Приятелската заедност
- Д. Реципрочността

Отг. Г /стр. 80/

14. Кои цели доминират в екипността?

Отговори:

- А. Личните цели
- Б. Трудовите цели
- В. Обществените цели
- Г. Целите на работодателя
- Д. Целите на членовете на екипа

Отг. Б /стр. 83/

15. Какво е бракът?

Отговори:

- А. Рационално регламентиране на отношенията
- Б. Морален договор между мъжа и жената
- В. Официално узаконена форма на семейството
- Г. Общо домакинство между мъжа и жената
- Д. Благотворителна дейност за децата

Отг. В /стр. 99/

16. Кои от посочените твърдения показват моралните измерения на връзката на семейството и икономическите интереси?

1. Колкото по-важни са икономическите съображения за създаване на семейство, толкова по-строги са правилата и моралните норми на семейния живот.
2. В древността семействата са малки стопанства за съжителство на хора с общи икономически цели и интереси.
3. Копнежът за семейство по любов, а не по сметка никога няма да омръзне
4. Дълговековна традиция е да се сключват бракове между равни в социалното и имущественото си положение

Отговори:

- А. 1+2+3
- Б. 1+2+3+4
- В. 2+3+4
- Г. 1+3+4
- Д. 2+3

Отг. Г /стр. 97/

17. В какво се въплъщава нравствената ценност на семейството?

Отговори:

- А. В задълженията един към друг
 - Б. В това, че липсва личната свобода
 - В. В това, че се вричаме до гроб на другия
 - Г. В децата като висш дълг към човешкия род
 - Д. В природната връзка на мъжа и жената
- Отг. Г /стр. 95/

18. Какво представлява аскетизмът?

Отговори:

- А. Животът като удоволствие и трудолюбие
 - Б. Животът като търсене на щастие
 - В. Животът като самоограничение
 - Г. Животът като отдаване на другите
 - Д. Животът като ограничено потребление
- Отг. В /стр. 106/

19. Кои от посочените характеристики са типични за егоиста?

- 1. Егоистът отдава себе си на другите и това го прави щастлив човек
- 2. Егоистът е обладан от грижата за собственото си Его и тя го заслепява
- 3. Егоистът е перфекционист и води борба със себе си за съвършенство
- 4. За да се съхрани, егоистът води „война на всеки срещу всеки“
- 5. Егоистът не се интересува как стремежите му се отразяват на другите

Отговори:

- А. 1+2+3+4
 - Б. 2+3+4+5
 - В. 1+2+3
 - Г. 2+3+4
 - Д. 2+3+5
- Отг. Б /стр. 110/

20. Кои от посочените характеристики са типични за алтруиста?

- 1. Алтруистът е убеден, че ако помагаш на другите, помагаш и на себе си
- 2. За алтруиста щастieto на другите е и негово щастие
- 3. Алтруистът лесно открива недостатъци във всяка ситуация
- 4. За алтруиста всичко близкостоящо изглежда велико и тежко

Отговори:

- А. 1+2+3
 - Б. 2+3+4
 - В. 1+2
 - Г. 2+3
 - Д. 2+4
- Отг. В /стр. 109/

21. Кои прилики и разлики между морала и правото са верни?

- 1. Моралът и правото са двете сфери на практическата свобода
- 2. Моралът обхваща и вътрешния свят на човека, а правото - външния.
- 3. В морала съдник е съвестта, а в правото - съдът
- 4. В морала има само укор, а в правото и наказание
- 5. Мисълта е свободна, дори и ако тялото е оковано

Отговори:

- А. 1+2+3+4
 - Б. 2+3+4+5
 - В. 2+3+4
 - Г. 3+4+5
 - Д. 1+3+4
- Отг. А /стр. 116/

22. Какво разбираме под "право" в собствения смисъл на думата?

- 1. Борба на идеи относно историческата перспектива пред страната
- 2. Възможностите на лицето да прояви своята свобода
- 3. Науката за правния порядък и правните възможности на лицето
- 4. Действащият правен порядък, наличното законодателство
- 5. Науката за смисъла на човешкия живот

Отговори:

- А. 1+2+3+4+5
 - Б. 2+3+4+5
 - В. 1+3+4+5
 - Г. 2+3+4
 - Д. 1+2+3
- Отг. Б /стр. 117/

23. Какво разбираме под обективно право?

Отговори:

- А. Възможностите на лицето да прояви своята свобода
 - Б. Възможностите на лицето да постигне целите си
 - В. То е право, валидно за граждани на конкретна държава
 - Г. Излага законите на конкретно законодателство
 - Д. Действащият правен порядък, наличното законодателство
- Отг. Д /стр. 117/

24. Кой гарантира неприкосновеността на гражданите?

Отговори:

- А. Човешкият разум
 - Б. Държавата
 - В. Правото
 - Г. Личността
 - Д. Колективът
- Отг. Б /стр. 117/

25. Как се нарича науката за правния порядък и правните възможности на лицето?

Отговори:

- А. Субективно право
 - Б. Частно право
 - В. Публично право
 - Г. Юриспруденция
 - Д. Наказателно право
- Отг. Г /стр. 117/

26. Кои са източниците на правото?

- 1. Обичаят
- 2. Законът
- 3. Свободата
- 4. Науката

Отговори:

- А. 1+3
 - Б. 2+3
 - В. 1+2
 - Г. 3+4
 - Д. Само 4
- Отг. В /стр. 118/

27. Кои от посочените закони са общи закони?

- 1. Закон за собствеността
- 2. Закон за здравето
- 3. Закон за военната служба

Отговори:

- А. Само 1
 - Б. Само 2
 - В. Само 3
 - Г. 1+2
 - Д. 2+3
- Отг. Г /стр. 118 /

28. Коя от посочените характеристики отличава позитивното право?

Отговори:

- А. Ограничено е в рамките на една държава
 - Б. Надхвърля рамките на една държава
 - В. Правото на собственост е абсолютно
 - Г. Обвързва само конкретни лица
 - Д. Променя се и важи за гражданите на една държава
- Отг. Д /стр. 118/

29. Коя от посочените характеристики отличава естественото право?

Отговори:

- А. Включва действащото законодателство
 - Б. Положено е да съществува от законодателя
 - В. Неизменно е и е валидно за всеки човек
 - Г. Може да бъде вмесено в кодекс
 - Д. Обхваща отношенията между лицата
- Отг. В /стр. 118/

30. Какво означава корупция?

Отговори:

- А. Неограничена власт на един човек
 - Б. Всяко неправомерно действие за лична изгода от служител
 - В. Корупцията разединява и разрушава създаденото
 - Г. Насилие над онези, които не се подчиняват на дадена власт
 - Д. Създава предпоставки за икономическо неравноправие
- Отг. Б /стр. 127/

31. Каква е разликата между отговорната и безотговорната политика?

- 1. При първата хората участват в политическия живот, а при втората не участват
- 2. Първата е насочена към общата полза и съгласието на хората, а втората към егоистични цели и противопоставяне на хората
- 3. Първата зачита правото и разчита на правото, а втората го нарушава и разрушава като право
- 4. Първата осигурява право на свободно сдружаване, а втората осигурява право на силата

Отговори:

- А. 1+2+3
 - Б. 1+3+4
 - В. 2+3+4
 - Г. 3+4
 - Д. 2+3
- Отг. Д /стр. 128/

32. Кои са основните конституционни права на гражданите в нашата страна?

- 1. Право на живот, на лична свобода и неприкосновеност
- 2. Право на свобода на съвестта и словото, на личен живот
- 3. Право на равенство и собственост, на свободно придвижване
- 4. Право на сдружаване, на образование и труд

Отговори:

- А. 1+2+3+4
 - Б. 2+3+4
 - В. 1+3+4
 - Г. 1+2+3
 - Д. 2+3
- Отг. А /стр. 137/

33.Какво обхваща гражданското общество?

1. Индивидуалната сфера
2. Общностната сфера
3. Модерната държава
4. Правовата държава

Отговори:

- А. 1+2+3+4
- Б. 1+2+3
- В. 1+3+4
- Г. 1+2
- Д. 3+4

Отг. Г /стр. 160/

34.Кои са критериите за демократичност на изборите?

1. Избирателно право на всеки човек
2. Валидност на правилото "Един човек - един глас"
3. Регистрация на кандидатите за изборна надпревара
4. Предимство на мнозинството пред малцинството
5. Ефективна система за контрол на гражданите

Отговори:

- А. 1+2+3+4+5
- Б. 1+2+3+4
- В.1+2+4+5
- Г. 2+3+4+5
- Д. 3+4+5

Отг. В /стр. 194/

35.Кои са формите на Народното събрание според Конституцията на Р България?

1. Обикновено народно събрание
2. Велико народно събрание
3. Учредително събрание
4. По искане на президента

Отговори:

- А. 1+2+3+4
- Б. 1+2+3
- В.2+3+4
- Г. 3+4
- Д. 1+4

Отг. Б /стр. 205/

36.Кои са основните характеристики на управлението в България?

1. Демократична държава
2. Тоталитарно управление
3. Правова държава
4. Авторитарно управление
5. Диктатура

Отговори:

- А. 1+2+3+4+5
- Б. 2+3+4+5
- В. 1+2 Г. 1+3

Д. 1+4

Отг. Г /стр. 213/

37.Кой от посочените принципи не е характерен за съдебната власт?

Отговори:

- А. Истината
- Б. Публичност
- В. Неутралитет
- Г. Състезателност
- Д. Законност

Отг. В /стр. 220/

38.Посочете основните цели на ЮНЕСКО

1. Съдейства за хармонизиране на законодателството в страните членки
2. Подпомага развитието на образованието в различните части на света
3. Помага за разпространение на културните и научните постижения
4. Координира програми за здравна промоция и превенция на болестта

Отговори:

- А. 1+2+4
- Б. 1+3+4
- В. 1+2
- Г. 2+3
- Д. 3+4

Отг. Г /стр. 246/

39.Каква роля има Европейската комисия?

Отговори:

- А. Роля на изпълнителна власт в Европейския съвет
- Б. Роля на координатор на европейските програми
- В. Роля на организатор на съвместни дейности
- Г. Роля на ръководство на Европейския парламент
- Д. Роля на постоянно заседаващ орган на Европейския съюз

Отг. А /стр. 247/

40. Каква е основната цел на организацията на Североатлантическия пакт?

Отговори:

- А. Да разработва стратегически въпроси на страните членки и за развитието на съюза
- Б. Да гарантира сигурността на членките на съюза, използвайки политически и военни средства
- В. Да създава съвместно правни норми и решава общите въпроси на икономическата политика на страните членки
- Г. Да гарантира правата на човека, на различните религиозни и етнически общности и равенството пред закона
- Д. Да не допуска ограничения на правата, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход

Отг. Б /стр. 247/

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА

Колев Иван, Димитър Тафков, Райчо Пожарлиев. Учебник по Етика и право-Задължителна подготовка за 10 клас - Изд. къща АНУБИС, 2004.

ПРИМЕРЕН ТЕСТ ПО СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА

1. Социалната медицина е наука за :

Отговори: а. влиянието на терапевтичните интервенции върху индивидуалното здраве

- б. промените в броя и състава на населението
- в. разпространението на свързаните със здравето състояния
- г. общественото здраве като цялостна система
- д. обществените фондове за здравно осигуряване

Верен отговор: Г (стр. 27)

2. Първата катедра по социална медицина е създадена в Германия през 1920 г. от:

Отговори: а. Рене Санд
б. Алфред Гротян
в. Жул Герен
г. Йохан Петер Франк
д. Джордж Росен

Верен отговор: Б (стр. 18)

3. Граничните социомедицински дисциплини са представители на:

Отговори: а. общата теория и методология на социалната медицина
б. взаимодействието на социалната теория с медицинските науки
в. взаимодействието на медицинската теория със социалните науки
г. приложното познание за общественото здравеопазване
д. приложното познание за обществената система

Верен отговор: В (стр. 31)

4. Саноцентричният подход в медицината поставя акцент върху:

Отговори: а. изучаването на болния човек
б. изучаването на здравето на здравия човек
в. правото на лечение
г. развитието на лечебната медицина
д. болестта като интерес на медицинските специалисти

Верен отговор: Б (стр. 41)

5. Измеренията на здравето според определения на СЗО за здраве са:

Отговори: а. физическо
б. физическо и психическо
в. социално
г. физическо, психическо и социално
д. духовно, психическо и социално

Верен отговор: Г (стр. 46)

6. Правото на здраве се отнася към групата на:

Отговори: а. моралните права
б. законодателните права
в. социалните права
г. политически права
д. културните права

Верен отговор: А (стр. 57)

7. Общественото здраве е цялостна система от обществено-здравни явления, която включва:

1. здравен статус на населението
2. здравни потребности
3. здравна култура
4. здравни дейности
5. здравни отношения

Отговори: а. само 1
б. 1, 2 и 3
в. 1, 2 и 4
г. 1, 2, 4 и 5
д. всички посочени

Верен отговор: Д (стр. 51)

8. Глобалната стратегия "Здраве за всички в 21 век" поставя задачата за приоритетно развитие на общественото здраве чрез напредък в областите:

1. стратегии за здравна защита, лидерство и координация
2. експертна практическа дейност
3. болнична помощ
4. внедряване на здравната политика и мениджмънт
5. централизиране управлението на здравните ресурси

Отговори: а. 1, 2 и 3
б. 1, 2 и 4
в. 1, 2 и 5
г. 2, 3 и 4
д. 2, 3 и 5

Верен отговор: Б (стр. 55-56)

9. Не е поведенчески рисков фактор:

Отговори: а. тютюнопушенето
б. ограничената физическа активност
в. хроничен стрес в семейството
г. сменен режим на труд
д. повишената консумация на сол

Верен отговор: Г (стр. 64)

10. Епидемиологичният метод в социалната медицина се прилага за изучаване на:

- Отговори:** а. причините за възникване на болестите и тяхното разпространение
б. характеристиките на масовите явления
в. социалните отношения в здравеопазването
г. баланса между ресурсите, използвани в здравеопазването
д. развитието на здравеопазването като система

Верен отговор: А (стр. 108)

11. Здравното състояние на населението се оценява чрез три групи показатели:

- Отговори:** а. здравно-демографски, за заболяемост, социално-икономически
б. здравно-демографски, за физическо развитие, за психично здраве
в. здравно-демографски, за заболяемост, за физическо развитие
г. социално-икономически, за заболяемост, за качество на живота
д. за заболяемост, за психично здраве, за физическо развитие

Верен отговор: В (стр. 211)

12. Индикатор за негативно здраве е:

- Отговори:** а. индексът на здравето
б. детската смъртност
в. раждаемостта
г. продължителността на живота в добро здраве
д. виталният капацитет

Верен отговор: Б (стр. 212)

13. Броят и съставът на населението се изучават от:

- Отговори:** а. статиката на населението
б. динамиката на населението
в. епидемиологията
г. социологията
д. медицинската география

Верен отговор: А (стр. 232)

14. Механичното движение на населението включва процесите на:

- Отговори:** а. смъртност
б. раждаемост
в. плодовитост
г. урбанизация
д. акселерация

Верен отговор: Г (стр. 232)

15. Детската смъртност е показател, който измерва:

- Отговори:** а. честотата на умираанията на децата от 0-17 г.
б. честотата на умираанията на децата от 0-5 г.
в. честотата на умираанията на децата от 0-1 г.
г. честотата на умираанията на децата през първия месец от живота

д. честотата на умираанията на децата през първата седмица

Верен отговор: В (стр. 242)

16. За оценка на качеството на здравните услуги по време на бременността и раждането се използва:

- Отговори:** а. детската смъртност
б. неонаталната смъртност
в. късната неонатална смъртност
г. постнеонаталната смъртност
д. перинаталната смъртност

Верен отговор: Д (стр. 243)

17. Броят момичета, които би родила една жена през фертилния си период, представлява:

- Отговори:** а. раждаемост
б. обща плодовитост
в. коефициент на интегрална плодовитост
г. бруто-коефициент на възпроизводство
д. нето-коефициент на възпроизводство

Верен отговор: Г (стр. 244)

18. Средна продължителност на предстоящия живот е средният брой години, които един индивид на определена възраст се очаква да преживее, ако се запази непроменена:

- Отговори:** а. повъзrastовата плодовитост
б. повъзrastовата смъртност
в. общата плодовитост
г. общата смъртност
д. раждаемостта

Верен отговор: Б (стр. 244)

19. Водеща причина за смъртност на населението в България са:

- Отговори:** а. новообразувания
б. болести на дихателната система
в. болести на органите на кръвообращението
г. болести на храносмилателната система
д. външни причини (травми, отравяния, злополуки)

Верен отговор: В (стр. 248)

20. Първо място сред причините за детска смъртност в България заемат:

- Отговори:** а. вродени аномалии
б. болести на дихателната система
в. болести на органите на кръвообращението
г. някои състояния, възникващи в перинаталния период

д.външни причини (травми, отравяния, злополуки)

Верен отговор: Г (стр. 250)

21.Петият етап на демографски преход се характеризира с:

- Отговори:** а. висока раждаемост и висока смъртност
б.намаляваща смъртност и непроменена раждаемост
в.намаляваща смъртност и намаляваща раждаемост
г.ниска раждаемост и ниска смъртност
д.раждаемостта е по-ниска от смъртността и населението намалява

Верен отговор: Д (стр. 267)

22.Заболеваемостта измерва:

- Отговори:** а. честотата на откритите заболявания при профилактични прегледи
б.честотата на всички регистрирани заболявания сред населението
в.честотата на новопоявилите се заболявания сред населението
г.честотата на хоспитализираните заболявания сред населението
д.честотата на случаите с временна неработоспособност

Верен отговор: В (стр. 268)

23.Честотата на откритите заболявания при профилактичните прегледи е:

- Отговори:** а. моментна болестност
б.периодна болестност
в.заболеваемост
г.кумулятивна заболеваемост
д.айсберг на заболеваемостта

Верен отговор: А (стр. 268)

24.Най-честа причина за трайна неработоспособност (инвалидизиране) са:

- Отговори:** а. външни причини (травми, отравяния и злополуки)
б.болести на органите на кръвообращението
в.болести на дихателната система
г.болести на храносмилателната система
д.психични разстройства

Верен отговор: Б (стр. 275)

25.Соматоскопичните признаци се използват за оценка на:

- Отговори:** а. демографското развитие на населението
б.заболеваемостта на населението
в.физическото развитие
г.потреблението на здравни услуги от населението
д.осигуреността със здравни ресурси

Верен отговор: В (стр. 327)

26.Целите на националните здравни системи, според СЗО, са:

1. да се постигне добро здраве

2. да се отговори на очакванията на хората

3.да се постигне справедлив финансов дял в общественния сектор

- Отговори:** а. само 1
б.само 2
в.само 3
г.1 и 2
д.всички посочени

Верен отговор: Д (стр. 359)

27.Здравеопазването във Великобритания по своето финансиране е система на:

- Отговори:** а. публично финансиране чрез общи такси
б.публично финансиране, основано на задължително социално осигуряване
в.частно финансиране, основано на доброволно осигуряване
г.директно лично заплащане
д.плуралистично здравеопазване

Верен отговор: А (стр. 360)

28.Не е характеристика на първичното здравно обслужване:

- Отговори:** а. универсална достъпност
б.специализирана медицинска помощ
в.икономическа ефективност
г.насоченост към личността, семейството и общността
д.осигурява се в амбулатории

Верен отговор: Б (стр. 369)

29.Декларацията на Международната конференция на СЗО и УНИЦЕФ в Алма Ата през 1978 г. се отнася до:

- Отговори:** а. промоцията на здравето
б.създаването на подкрепяща здравето обществена политика
в.развитието на болничната помощ
г.първичното здравно обслужване
д.общественото участие в здравните дейности

Верен отговор: Г (стр. 369)

30.Обект на спешна медицинска помощ са всички посочени случаи, с изключение на:

- Отговори:** а. състояние, пряко застрашаващо живота
б.пациент, постъпващ в болницата планово
в.заболяване на дете до 1-годишна възраст
г.започващо раждане или аборт
д.психично болни, представляващи опасност за себе си и околните

Верен отговор: Б (стр. 382)

31. Болничният сектор:

1. е най-ресурсоемният елемент на здравната система
2. предоставя базисна медицинска помощ
3. провежда лечение на случаи, когато лечебната цел не може да се постигне в извънболничната помощ

Отговори: а. само 1
б. само 2
в. 1 и 2
г. 1 и 3
д. всички посочени

Верен отговор: Г (стр. 359)

32. Финансирането по клинични пътеки на болничната помощ в България се осъществява:

Отговори: а. директно от пациентите
б. от дарителство
в. от държавния бюджет
г. от общините
д. от Националната здравноосигурителна каса

Верен отговор: Д (стр. 391)

33. Качествен показател за оценка на болничната помощ е:

Отговори: а. оборот на болничното легло
б. използваемост на леглата
в. болничен леталитет
г. средно време на незаемот на леглата
д. съотношение на планови и спешни хоспитализации

Верен отговор: В (стр. 391)

34. За здравето на децата в начална училищна възраст е характерна висока честота на:

1. остри дихателни заболявания
2. травмите и отравянията
3. гръбначните изкривявания
4. затлъстяването

Отговори: а. 1 и 2
б. 1, 2 и 3
в. само 3
г. 1, 2 и 4
д. всички посочени

Верен отговор: Д (стр. 402-403)

35. Основните медико-социални проблеми на жените НЕ включват:

Отговори: а. семейно планиране
б. аборти по желание
в. дискриминация по отношение правото на труд
г. ранна бременност

д. безплодие

Верен отговор: В (стр. 410)

36. Застаряването на населението в България, за разлика от това в развитите страни, се дължи предимно на:

Отговори: а. намаляване на плодовитостта
б. намаляване на детската смъртност
в. намаляване на смъртността в старшите възрастови групи
г. увеличаване на нето-коэффициента за възпроизводство над 1
д. увеличаване на средната продължителност на живота

Верен отговор: А (стр. 415)

37. При оценка на здравето на възрастните лица над 65-годишна възраст е най-целесъобразно да се прилага:

Отговори: а. оценка на физическото функциониране
б. оценка на психичното функциониране
в. оценка на рисковите фактори от жизнената среда
г. оценка на поведенческите рискови фактори
д. комплексен подход

Верен отговор: Д (стр. 417)

38. Най-важна основна функция на здравните мениджъри е:

Отговори: а. организиране
б. оценка на ситуацията
в. определяне на целите
г. вземане на управленски решения
д. контрол на дейностите

Верен отговор: Г (стр. 490)

39. Оперативният мениджмънт в националната здравна система е представен от:

Отговори: а. Народното събрание
б. Министерството на здравеопазването
в. Националната здравноосигурителна каса
г. районните здравни инспекции
д. изпълнителните директори на лечебните заведения

Верен отговор: Д (стр. 491)

40. Определянето на сърдечно-съдовите заболявания като практически приоритет в управлението на здравеопазването в България е основано на прилагане на:

Отговори: а. рисков подход
б. епидемиологичен подход
в. възрастов подход
г. бенчмаркинг на най-добрите практики
д. маркетинг в здравеопазването

Верен отговор: Б (стр. 491)

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА

1. *Воденичаров, Ц. 10-те принципа на медика и мениджъра, С., 2010*
2. *Воденичаров Ц., С. Попова, М. Мутафова, Е. Шипковенска, Социална медицина, С., 2013*
3. *Воденичаров, Ц., В. Борисов, Феноменът обществено здраве в променящия се свят, С., 2017*

ПРИМЕРЕН ТЕСТ ПО БИОЛОГИЯ

1. Към горния крайник принадлежи:

- Отговори:** А. лъчевата кост;
Б. бедрената кост;
В. тазовата кост;
Г. колянното капаче;
Д. голям пищял *Отг.: А стр. 59*

2. Азотните бази в молекулите на ДНК са:

- Отговори:** А. аденин (А), гуанин (Г), цитозин (Ц), урацил (У)
Б. гуанин (Г), цитозин (Ц), тимин (Т), урацил (У)
В. аденин (А), гуанин (Г), цитозин (Ц), тимин (Т)
Г. гуанин (Г), цитозин (Ц), тимин (Т), урацил (У)
Д. аденин (А), тимин (Т), цитозин (Ц), урацил (У) *Отг.: В стр. 88*

3. Най-малката функционална единица за наследственост се нарича:

- Отговори:** А. генетичен код
Б. антикодон
В. кодон
Г. ген
Д. нуклеотид *Отг.: Г стр. 91*

4. Кое от посочените твърдения за монохбридното кръстосване е вярно?

- Отговори:** А. разпадането по фенотип е 3:1
Б. разпадането по генотип е 3:1
В. проследяваме унаследяването на две двойки алтернативни белези
Г. не важат законите на Мендел
Д. разпадането по фенотип е 15:1 *Отг.: А стр. 18*

5. Основна причина за диабета е нарушена секреция на:

- Отговори:** А. полови хормони;
Б. адреналин;
В. инсулин;
Г. тироксин;
Д. хормона на растежа *Отг.: В стр. 135*

6. В молекулите на РНК азотната база аденин (А) се свързва комплементарно с:

- Отговори:** А. урацил (У)
Б. гуанин (Г)
В. тимин (Т)
Г. цитозин (Ц)
Д. аденин (А) *Отг.: А стр. 94*

7. За определянето на пола е вярно че:

- Отговори:** А. при човека хомогаметен е мъжкият, а хетерогаметен е женския пол
Б. при дрозифилата пола се определя от автосомите

В. яйцеклетките при човек са един вид и носят 22 автосоми + X хромозома

Г. белези определящи се от гени в автосомите наричаме скачени с пола
Д. диплоиден индивид, който носи два алела на даден ген се нарича хемизиготен *Отг.: В стр. 27*

8. Хипофизата отделя хормон, който:

- Отговори:** А. стимулира растежа на тялото;
Б. регулира умственото развитие;
В. понижава съдържанието на калций в кръвта;
Г. се нарича хормон на стреса;
Д. регулира съдържанието на глюкоза в кръвта *Отг.: А стр. 132*

9. Хемоглобинът е белтък, който изпълнява:

- Отговори:** А. каталитична функция
Б. транспортна функция
В. активна защитна функция
Г. пасивна защитна функция
Д. съкратителна функция *Отг.: Б стр. 70*

10. Кое от следните твърдения за мутациите е вярно?

- Отговори:** А. не засягат генетичния материал на клетката
Б. имат масов характер
В. могат да бъдат само вредни
Г. макар и рядко могат да повишат жизнеността и възпроизводителните способности
Д. могат да възникнат само на ниво ген *Отг.: Г стр. 34*

11. Граафов фоликул се нарича структурата, която:

- Отговори:** А. съдържа зрялата яйцеклетка;
Б. се образува след овулацията;
В. отделя женския полов хормон прогестерон;
Г. се образува в началото на менструалния цикъл;
Д. предпазва половите пътища от развитие на болестотворни микроорганизми *Отг.: А стр. 102*

12. Нагъването на полипептидната верига в равномерна спирала или нагънат лист се означава като:

- Отговори:** А. първична структура на белтъците
Б. вторична структура на белтъците
В. третична структура на белтъците
Г. четвъртична структура на белтъците
Д. равномерна структура на белтъците *Отг.: Б стр. 74*

13. Модификациите са:

- Отговори:** А. генотипни изменения предизвикани от мутагенни фактори
Б. фенотипни изменения предизвикани от външни фактори на средата в индивиди със сходен генотип
В. засягат само отделни индивиди
Г. са необратими изменения

Д. нямат приспособително значение за индивида *Отг.: Б стр.32*

14.Мъжкият полов хормон тестостерон се образува в:

Отговори: А. стените на семенните каналчета;
Б. клетки, разположени между семенните каналчета;
В. семенните мехурчета;
Г. простатната жлеза;
Д. надсеменника *Отг.: Б стр. 100*

15.Активният мембранен транспорт:

Отговори: А. става с разход на енергия
Б. не изисква белтъци - преносители
В. протича винаги от места с по-висока към места с по-ниска концентрация
Г. се нарича осмоза
Д. се нарича дифузия *Отг.: А стр.122*

16.Полиплоидията е:

Отговори: А. генна мутация
Б. хромозомна делеция
В. геномна мутация
Г. модификация
Д. хромозомна дупликация *Отг.: В стр.36*

17.Епидермисът на кожата е изграден от:

Отговори: А. гладка мускулна тъкан
Б. съединителна тъкан
В. ресничест епител
Г. мастна тъкан
Д. многослоен епител *Отг.: Д стр. 54*

18.Фагоцитозата е пример за:

Отговори: А. екзоцитоза
Б. пиноцитоза
В. ендоцитоза
Г. осмоза
Д. дифузия *Отг.: В стр.126*

19.Тризомията е:

Отговори: А. генна мутация
Б. хромозомна инверсия
В. геномна мутация
Г. модификация
Д. хромозомна дупликация *Отг.: В стр.37*

20.Газовата обмяна се осъществява през стените на:

Отговори: А. трахеята
Б. плеврата
В. бронхите
Г. алвеолите

Д. бронхиолите *Отг.: Г стр. 93*

21.Вътреклетъчното смилане се осъществява от клетъчните органи:

Отговори: А. рибозоми
Б. апарат на Голджи
В. хромозоми
Г. ядро
Д. лизозоми *Отг.: Д стр.126*

22.За гаметогенезата е вярно че:

Отговори: А. през фазата на размножаване се извършва мейотично делене
Б. през фазата на зреене се извършва митотично делене
В. фазата на формиране е характерна само за сперматогенезата
Г. биологичният смисъл на гаметогенезата е образуване на диплоидни полови кетки
Д. при спермато и овогенезата се получават се получават еднакъв брой гамети *Отг.: В стр.42*

23.Пиелонефритът е заболяване, свързано с:

Отговори: А. образуване на твърди частици в бъбреците
Б. увреждане на надбъбречните жлези
В. възпаление на бъбреците и пикочните пътища
Г. възпаление на пикочния мехур
Д. възпаление на пикочния канал *Отг.: В стр. 90*

24.За хромозомния набор(кариотипа) е вярно, че:

Отговори: А. в половите клетки е диплоиден
Б. в телесните(соматични) клетки е хаплоиден
В. в половите клетки има само полови хромозоми
Г. в телесните клетки няма полови хромозоми
Д. в телесните клетки се състои от двойки еднакви (хомоложни) хромозоми *Отг.: Д стр.136, 137*

25.За гаметите е характерно:

Отговори: А. сперматозоидите и яйцеклетките имат еднакви размери
Б. акрозомата е шапчица с ензими върху главичката на сперматозоида
В. яйцеклетките са подвижни
Г. наследственият материал се намира в средната част на сперматозоида
Д. овогенезата е краткотраен и непрекъснат процес *Отг.: Б стр.44*

26.Пикочопроводите придвижват урината към:

Отговори: А. пикочния канал
Б. пикочния мехур
В. бъбреците
Г. нефроните
Д. събирателното каналче *Отг.: Б стр. 89*

27.Кое от изброените вещества е краен продукт на гликолизата?

Отговори: А. глюкоза
Б. ацетил Ко А
В. лимонена киселина
Г. пирогроздена киселина

Д. оцетна киселина *Отг.: Г стр.158*

28.Кое от посочените твърдения е вярно?

Отговори: А. при оплождането се възстановява диплоидния хромозомен набор
Б. външното оплождане е характерно за сухоzemните гръбначни животни
В. партеногенезата протича след оплождане на яйцеклетката
Г. от милионите сперматозоиди до яйцеклетката достига само един, който я опложда
Д. при оплождането в цитоплазмата на яйцеклетката навлиза целия сперматозоид *Отг.: А стр.45*

29.Жлъчният сок (жлъчката) се образува в:

Отговори: А. черния дроб
Б. стомаха
В. тънкото черво
Г. дебелото черво
Д. слезката *Отг.: А стр. 84*

30. Хромозомите са максимално скъсени и компактни по време на:

Отговори: А. профаза
Б. метафаза
В. анафаза
Г. телофаза
Д. подготовката за митоза (интерфаза) *Отг.: Б стр.187*

31.Зъбният емал покрива:

Отговори: А. корена на зъба
Б. целия зъб
В. дентина
Г. пулпата
Д. короната на зъба *Отг.: Д стр. 82*

32.Кросинговърът е:

Отговори: А.обмяна на материал между несестрински хроматиди в бивалента по време на мейозата
Б.обмяна на материал между сестрински хроматиди в бивалента по време на мейозата
В.образуване на двойки от хомоложни хромозоми, плътно допрени една до друга
Г. подготовка на клетката за делене
Д. разделяне на цитоплазмата на деляща се клетка *Отг.: А стр.190*

33.Посочете вярното твърдение:

Отговори: А. индивидуалното развитие започва от зиготата и завършва с раждането или излюпване на индивида
Б. през стадия на дробене се извършват няколко мейотични деления на зиготата
В. дробенето протича по еднакъв начин при всички зиготи
Г. по време на гаструлацията зародишът нараства и се формират зародишните листа
Д. при шестите животни се формира трети зародишен пласт мезодерма *Отг.: Г стр.49*

34.Кръвоносният съд, който е свързан с малкия кръг на кръвообращение е:

Отговори: А. аортата
Б. белодробната артерия
В. горна куха вена
Г. венечната артерия
Д. бъбречната артерия *Отг.: Б стр. 75*

35.Чрез мейоза се делят:

Отговори: А. телесните (соматични) клетки
Б. сперматозоидите
В. яйцеклетките
Г. предшествениците на половите клетки при животните и човек
Д. спорите при растенията *Отг.: Г стр.192*

36.Кое от посочените доказателства за еволюцията спада към молекулярната биология?

Отговори: А. сравняване етапите на развитие в зародишите на гръбначни животни
Б. хомоложните органи
В. рудиментарните органи
Г. аналогията на органи при крила на птица и крила на пеперуда
Д.сравняване на аминокиселинна последователност на антидиуретичния хормон при различни гръбначни животни
Отг.: Д стр.86

37.Функцията на еритроцитите е свързана със:

Отговори: А. съсирването на кръвта
Б. фагоцитозата
В. преноса на кислород в организма
Г. обезвреждането на чужди клетки
Д. имунитета *Отг.: В стр. 67*

38. РНК се синтезира при процеса:

Отговори: А. репликация
Б. транскрипция
В.транслация

- Г. гликолиза
- Д. цикъл на Кребс *Отг.: Б стр.174*

39.Посочете вярното твърдение:

- Отговори:**
- А. антигените са белтъци образувани от клетките на имунната система
 - Б. след активизирането си В-лимфоцитите се превръщат в клетки синтезиращи антитела
 - В. клетъчният имунен отговор се осъществява основно от Т -хелперите
 - Г. Т-лимфоцитите и Б-лимфоцитите разпознават чуждия агент по еднакъв начин
 - Д. всички клетки на имунната система притежават имунологична памет *Отг.: Б стр.58*

40.За двуглавия мишичен мускул е вярно твърдението:

- Отговори:**
- А. разполага се по задната повърхност на мишницата
 - Б. отнася се към мускулите на раменния пояс
 - В. сгъва лакътната става
 - Г. участва в движенията на пръстите
 - Д. участва в движенията на раменната става *Отг.: В стр. 61*

ПРОГРАМА ЗА ПОДГОТОВКА

8. клас

1. Тъкани. Епителна и съединителна тъкан. Мускулна и нервна тъкан
2. Кожа
3. Опорно-двигателна система. Устройство на костите и ставите. Череп
4. Опорно-двигателна система. Кости и стави на гръбначния стълб, гръдния кош и крайниците
5. Мускули - устройство и видове, физиология на мускулите
6. Сърдечно-съдова система. Кръв
7. Имуна система. Имуניתет
8. Сърце и кръвоносни съдове
9. Сърдечна дейност. Кръвообращение
10. Хранене. Храносмилане. Храносмилане в устната кухина
11. Хранене. Храносмилане. Храносмилане в стомаха и червата
12. Отделителни органи. Хигиена и здравни познания за отделителната система
13. Дихателни органи. Дишане
14. Мъжка полова система. Здравни познания за половата система
15. Женска полова система. Хигиенни правила и норми за половата система
16. Нервна система. Гръбначен мозък
17. Главен мозък
18. Вегетативна нервна система

19. Зрителна сетивна система. Здравни познания за зрителната сетивна система
20. Слухова сетивна система. Система за равновесие. Вкусова система. Обонятелна система. Обща сетивност
21. Ендокринна система. Хипофиза, щитовидна жлеза, околощитовидни жлези и здравни познания за тях
22. Ендокринна система. Задстомашна жлеза, надбъбречни жлези, полови жлези и здравни познания за тях

9. клас

1. Нуклеинови киселини. Дезоксирибонуклеинови киселини
2. Рибонуклеинови киселини
3. Белтъци. Полипептидни вериги
4. Структура и свойства на белтъците.
5. Биологични катализатори - ензими
6. Обмяна на вещества между клетката и околната среда
7. Поемане на частици и отделяне на секрети от клетката
8. Осигуряване на клетката с програма за съществуване
9. Хромозоми - носителите на клетъчната програма
10. Клетъчно делене. Митоза
11. Мейоза
12. Разграждане на хранителните вещества в клетката: гликолиза и цикъл на Кребс
13. Репликация
14. Транскрипция
15. Транслация

10. клас

1. Монохбридно кръстосване
2. Дихибридно кръстосване.
3. Генетика на пола
4. Модификационна изменчивост.
5. Мутационна изменчивост
6. Образование на полови клетки
7. Оплождане
8. Зародишно развитие
9. Анатомични, ембриологични и молекулярни доказателства за еволюцията
- 10.Имунологични механизми на хомеостазата

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

(одобрени от МОН учебници и техни стереотипни издания):

Биология, учебник за 8. клас, Владимир Овчаров и съавтори, 2009-2010,изд. „Булвест 2000”, София

Биология и здравно образование - ЗП, учебник за 9. клас, Огнян Димитров и съавтори, 2001-2010, изд. "Булвест 2000", София

Биология и здравно образование - ЗП, учебник за 10. клас, Огнян Димитров и съавтори, 2001-2010, изд. "Булвест 2000", София

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

(одобрени от МОН учебници и техни стереотипни издания):

Биология, учебник за 8. клас, Василий Ишев и съавтори, 2009, изд. "Просвета", София

Биология и здравно образование - ЗП, учебник за 9. клас, Павел Ангелов и съавтори, 2001-2008, изд. "Просвета", София

Биология и здравно образование - ЗП, учебник за 10. клас, Петър Попов и съавтори, 2001-2009, изд. "Просвета", София

ПОМОЩНА ЛИТЕРАТУРА:

Всички други одобрени от МОН учебници по биология и здравно образование за обучение в 8., 9. и 10. клас /задължителна и профилирана подготовка/ на учениците от випуск 2012 - 2013 Задължителни фигури и таблици от учебника за 9. клас на О. Димитров и съавтори:

Фигури: № 4.15; № 4.25.а; № 4.29; № 4.30; № 4.31

Задължителни фигури от учебника за 10. клас на О. Димитров и съавтори: Фигури: № 2.6, № 2.9, № 2.10, № 2.11, № 3.10 - само текста на фигурата